

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Metodický návod pro zpracování akčních plánů protihlukových opatření podle Směrnice 2002/49/EC o snižování a řízení hluku v životním prostředí

Duben 2014

Metodický návod pro zpracování akčních plánů protihlukových opatření pro okolí hlavních silnic, hlavních železničních tratí, hlavních letišť a na území stanovených aglomerací podle Směrnice 2002/49/EC o snižování a řízení hluku v životním prostředí

Tento metodický návod zpracovala na základě pověření Ministerstva zdravotnictví ČR Národní referenční laboratoř pro komunální hluk při Zdravotním ústavu se sídlem v Ostravě (dále jen „NRL“).

1. Úvod

1.1. Právní rámec

Strategické hlukové mapy a na ně navazující příslušné akční plány jsou pořizovány a zpracovávány na základě požadavků Směrnice č. 2002/49/EC o řízení a snižování hluku v životním prostředí (Environmental Noise Directive, END), která je implementována do české legislativy §78, §80 odst.1 písm. q) až r), §81, §81a, §81b, §81c zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“), a Čl.XII zákona č. 222/2006 Sb., kterým se mění zákon č.76/2002 Sb., o integrované prevenci. Dále pak prováděcími právními předpisy - vyhláškou č. 523/2006 Sb., která stanoví mezní hodnoty hlukových ukazatelů, jejich výpočet, základní požadavky na obsah strategických hlukových map a akčních plánů a podmínky účasti veřejnosti na jejich přípravě (dále jen „vyhláška o hlukovém mapování“) a vyhláškou č. 561/2006 Sb., o stanovení seznamu aglomerací pro účely hodnocení a snižování hluku.

Pozemní komunikace, železnice a letiště vstupující do procesu strategického hlukového mapování jsou směrnicí END definovány pro jednotlivá kola hlukového mapování na základě intenzity dopravy. Aglomerace jsou definovány výše uvedenou vyhláškou č. 561/2006 Sb. při respektování směrnicí END stanoveného minimálního počtu obyvatel.

Strategické hlukové mapy (dále také "SHM“) a akční plány (dále také „AP“) jsou pořizovány v pětiletých cyklech, které jsou stanoveny směrnicí END.

Ministerstvo zdravotnictví ČR je ze Zákona odpovědné za pořízení SHM a reporting souhrnů AP Evropské komisi. K tomuto účelu vydává závazné dokumenty a pokyny a z tohoto důvodu vystupuje i jako koordinátor pořizovatelů a zpracovatelů AP.

1.2. Předmět

Předmětem tohoto metodického návodu je poskytnout pořizovatelům a zpracovatelům AP jednotný metodický postup pro zpracování AP včetně závazných formulářů, které umožní Ministerstvu zdravotnictví ČR (dále jen „MZ“) reportovat souhrny AP Evropské komisi v systému REPORTNET.

1.3. Cíl

AP slouží k systematickému hodnocení a snižování hluku z hlediska dlouhodobého průměrného zatížení životního prostředí v souladu s právem Evropského společenství. AP vypracované na základě jednotné metodiky umožní jednotný reporting a sumarizaci dat na úrovni EU.

2. Akční plány (AP)

2.1. Definice a účel

Akčním plánem se rozumí plán obsahující opatření, jejichž účelem je ochrana před škodlivými a obtěžujícími účinky hluku, včetně snížení hluku (§80. písm. s) Zákona).

Součástí AP jsou tiché oblasti v aglomeraci a ve volné krajině (§80, písm. t), Zákona), zajišťující ochranu území nezatížených hlukem. Definice a způsob vymezení tichých oblastí je uveden v odst. 3.3. a 3.4. tohoto metodického návodu.

Opatření v rámci AP jsou na volném uvážení příslušných orgánů, ale měla by řešit zejména prioritní situace, které je možné zjistit podle překročení některé příslušné mezní hodnoty nebo podle dalších kritérií zvolených členskými státy, a měla by se uplatnit zejména pro nejdůležitější oblasti, které jsou vymezeny strategickým hlukovým mapováním („hot spots“, kritická místa) (čl. 8 odst.1, END).

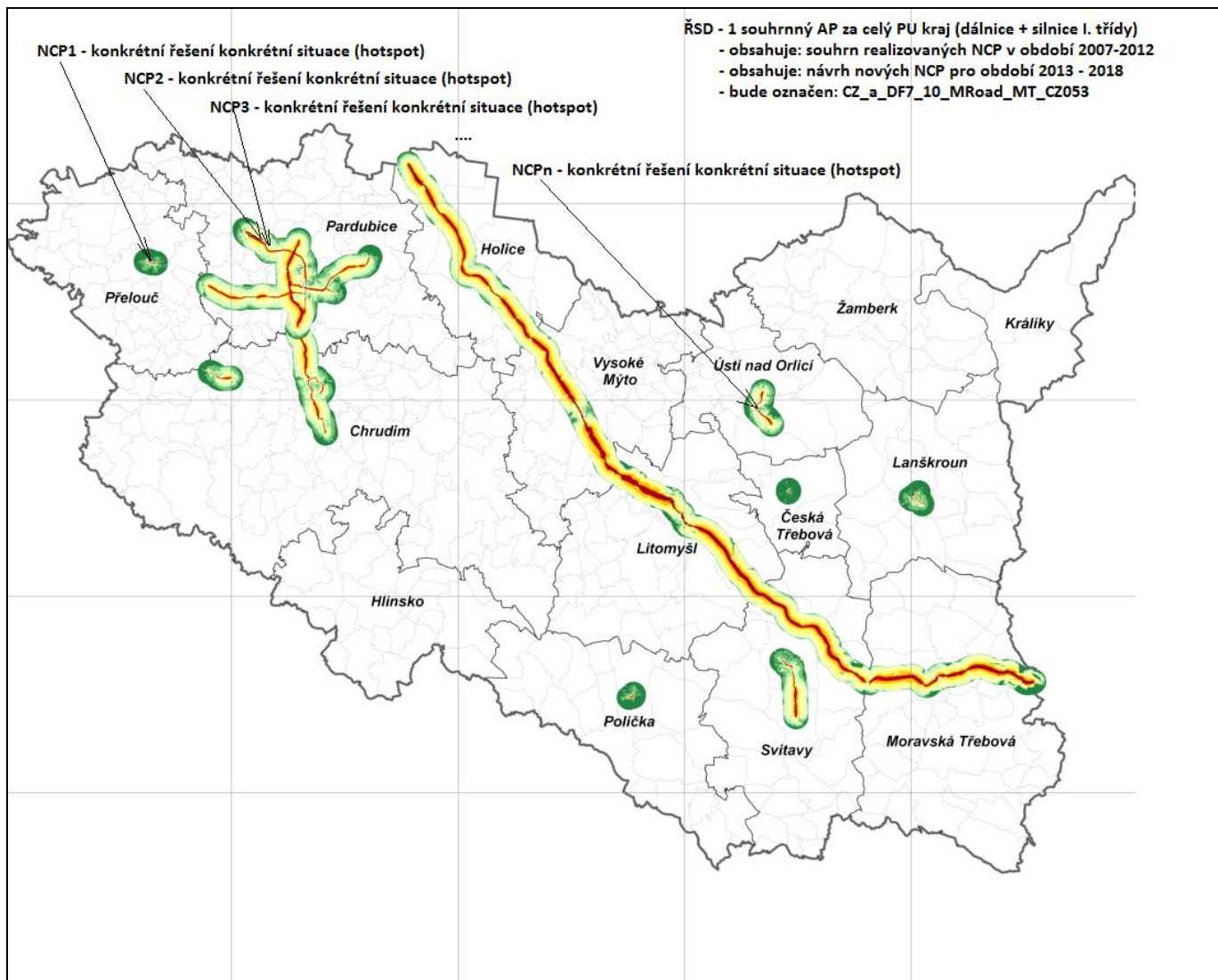
Kritická místa jsou v rámci SHM vymezena obydleným **územím**, v němž dochází k překročení příslušné mezní hodnoty hlukových ukazatelů.

Konkrétní protihluková opatření, tj. Programy na snížení hluku (Noise Control Programmes – dále také „NCP“), jsou vypracovávány pro jednotlivá kritická místa (území) stanovená pro jednotlivé zdroje hluku, a to na základě výsledků podrobnější analýzy dané oblasti (např. podrobné akustické studie).

AP pro určité území jsou tvořeny souhrnem jednotlivých NCP řešících protihluková opatření pro jednotlivá kritická místa v daném území, viz obr. 1.

Základní (minimální) požadavky na obsah akčních plánů jsou obsaženy v Příloze č. 3 vyhlášky o hlukovém mapování (viz odst. 2.5). Tyto požadavky jsou dále v souladu s čl.13 odst.2 směrnice END upřesňovány Evropskou komisí závaznými metodikami pro reporting výsledků SHM a AP v síti EEA-EIONET, na jednáních Řídícího hlukového výboru EC DG-ENV (Regulatory Noise Committee) a na jednáních Národních referenčních center pro hluk EEA EIONET (NRC for Noise).

MZ prostřednictvím sítě REPORTNET předává souhrny AP elektronicky v rámci reportovacího mechanismu formou webového formuláře „RM-summary“ (Reportovací souhrn) a „AP supplementary report“ (Doplňující zpráva).

Obr. 1

2.2. Hlukové ukazatele

Pro účely SHM jsou stanoveny následující hlukové ukazatele:

- Hlukový ukazatel pro den-večer-noc (L_{dvn}) je hlukovým ukazatelem pro celodenní obtěžování hlukem
- Hlukový ukazatel pro noc (L_n) je hlukovým ukazatelem pro rušení spánku

Hodnoty hlukových ukazatelů se uvádějí v decibelech [dB].

Bližší vymezení obou hlukových ukazatelů je uvedeno v příloze č. 1 vyhlášky o hlukovém mapování.

2.3. Platné mezní hodnoty hlukových ukazatelů

Mezní hodnotou hlukových ukazatelů se rozumí dle §80, odst. 1, písm. q) Zákona, hodnota hlukových ukazatelů, při jejímž překročení dochází ke škodlivému zatížení životního prostředí. Mezní hodnoty nejsou hygienickými limity hluku ve smyslu nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. Jsou administrativním limitem, při jehož překročení dochází ke škodlivému zatížení životního prostředí a k jehož odstranění nebo snížení jsou vypracovávány akční plány.

Mezní hodnoty hlukových ukazatelů jsou stanoveny v §2, odst. 3 vyhlášky o hlukovém mapování následovně:

Zdroj hluku	L_{dvn} [dB]	L_n [dB]
Silniční doprava	70	60
Železniční doprava	70	65
Letecká doprava	60	50
Integrovaná zařízení	50	40

2.4. Systém pořízení akčních plánů (AP)

AP pro pozemní komunikace jsou zpracovávány pro jednotlivé kraje. AP pro železnice je zpracováván pro celé území ČR. Pro každé hlavní letiště je zpracováván jeden AP. Samostatně jsou zpracovávány AP i pro jednotlivé aglomerace.

Jednotlivé Programy na snižování hluku (NCP), jsou zpracovávány pro všechna obydlená území, kde příslušná SHM identifikovala překročení příslušné mezní hodnoty hlukového ukazatele L_{dvn} nebo L_n (tzv. „hot spots“, kritická místa/území).

Vlastní způsob řešení situace v kritickém území a tedy i návrhy konkrétních protihlukových opatření v rámci jednotlivých NCP je zcela v kompetenci pořizovatele AP.

Ke stanovení priorit AP a jednotlivých NCP se doporučuje použít výsledky hodnocení škodlivých účinků (zdravotních rizik) viz Příloha III směrnice END (počty vysoce obtěžovaných osob – HA a osob s vysoce rušeným spánkem – HSD). Tyto údaje celkově za jednotlivé regiony a aglomerace jsou součástí výsledků SHM a jsou předávány pořizovatelům AP společně s formulářem souhrnu AP.

Formální ani obsahová stránka vlastní technické zprávy AP není závazně stanovena. Závazně jsou platným právním předpisem stanoveny pouze požadavky na základní prvky (kapitoly) uvedené níže v odst. 2.6.

Akční plány pořizují vlastníci resp. správci jednotlivých zdrojů hluku, a to pro:

Hlavní silnice

- Dálnice a silnice I. třídy – Ministerstvo dopravy (dále také „MD“)
- Silnice II. a III. třídy - Krajské úřady (dále také „KÚ“) na správním území kraje

Hlavní železnice

Ministerstvo dopravy

Hlavní letiště

Ministerstvo dopravy

Aglomerace

- Dálnice a silnice I. třídy na území aglomerací – MD
- Železnice na území aglomerací –MD
- Letiště na území aglomerací – KÚ
Pozn.: pokud kritické izofony hlavního letiště zasahují do území aglomerace, převezme KÚ do svého AP relevantní část AP hlavního letiště na základě dohody KÚ a MD
- Silnice II. a III. třídy a místní komunikace na území aglomerací – KÚ
- Průmyslová integrovaná zařízení na území aglomerací – KÚ
- Tiché zóny na území aglomerací – KÚ

Pozn.:

- 1. Lze doporučit dohodu mezi KÚ a MD tak, aby pro každou aglomeraci vznikl pouze jediný společný AP.**
- 2. Stejně tak by měly KÚ a ŘSD spolupracovat při návrhu protihlukových opatření v situacích, kdy se např. systémy komunikací, jejichž jsou správci, kříží nebo se exponovaná území překrývají.**

Pořizovatelé AP mohou při respektování platných právních předpisů vlastní zpracování AP zadat odbornému pracovišti (zpracovateli AP).

O návrzích AP musí být dle §6 vyhlášky o hlukovém mapování informována veřejnost, přičemž způsob vyhodnocení podnětů a stanovisek veřejnosti k návrhu AP musí být zveřejněny.

Výsledné AP ve formě písemné zprávy (technická zpráva) jsou zpřístupňovány veřejnosti na internetových stránkách pořizovatelů.

MZ garantuje pořizovatelům AP lhůtu na jejich zpracování, uveřejnění a předání, a to 12 měsíců od oficiálního předání výsledků SHM.

2.5. Sumarizace a reporting AP

Úvodní část každého AP musí obsahovat jeho souhrn. Pro souhrn AP je vypracován závazný formulář v prostředí MS-Excel.

Označení souboru obsahující souhrn AP přidělí jednotlivým pořizovatelům AP Ministerstvo zdravotnictví. Tyto názvy se následně používají pro reportování a musí být ze strany pořizovatelů AP dodržovány.

Formulář souhrnu AP tvoří tzv. „Supplementary report“ (doplňující zprávu) a je zpracován tak, aby vyhověl jak požadavkům na obsah AP ve smyslu přílohy č. 3 vyhlášky o hlukovém mapování, tak pro Reportovací souhrn, který bude předáván elektronicky v síti EEA-EIONET pověřeným pracovištím Evropské komise.

Formulář má část tabulkovou a část textovou. V tabulkové části jsou uvedeny souhrnné kvantitativní údaje z AP. Textová část pak představuje slovní komentáře tabulkových hodnot ve smyslu nadpisů nad jednotlivými textovými poli. **Obě části je třeba v celém rozsahu vyplnit.**

Část formuláře se týká Programů snižování hluku, které byly zařazeny do AP v 1. kole strategického hlukového mapování, a byly v období let 2008 – 2012 realizovány.

MZ převede stanovenou část souhrnu AP do webového formuláře (webform) v prostředí REPORTNET a společně se Supplementary report elektronicky odešle Evropské komisi, a to samostatně pro realizované NCP a samostatně pro nové AP.

Pořizovatelé AP předají MZ Supplementary report v elektronické podobě do 12 měsíců od předání SHM. Pokud nebude tento souhrn AP řádně vyplněn, bude ze strany MZ vrácen pořizovateli k doplnění resp. opravě.

2.6. Základní (minimální) požadavky na obsah AP (Příloha č. 3 vyhlášky o hlukovém mapování)

Akční plán obsahuje:

1. popis aglomerace, hlavních pozemních komunikací, hlavních železničních tratí nebo hlavních letišť a integrovaných zařízení,
2. označení pořizovatele,
3. výčet právních předpisů, na základě nichž jsou akční plány připravovány,
4. mezní hodnoty hlukových ukazatelů,
5. souhrn výsledků hlukového mapování,
6. vyhodnocení odhadu počtu osob vystavených hluku (obtěžování hlukem, rušení spánku a další účinky), vymezení problémů a situací, které je třeba zlepšit,
7. všechna schválená nebo prováděná protihluková opatření, všechny připravované projekty včetně návrhů na vyhlášení tichých oblastí v aglomeraci,
8. opatření, která pořizovatele plánují přijmout v průběhu příštích 5 let včetně všech opatření na ochranu tichých oblastí,
9. dlouhodobou strategii ochrany před hlukem,

10. ekonomické informace - hodnocení efektivnosti nákladů, hodnocení nákladů a přínosů ochrany před hlukem, odhady snížení počtu osob vystavených hluku.

V tomto členění je zpracován formulář souhrnu AP a je proto nezbytné, aby i vlastní text písemné formy AP (technická zpráva) zachoval jeho strukturu v členění kapitol.

2.7. Programy na snižování hluku (NCP) v rámci akčních plánů (AP)

Dle Přílohy V, písm. 2 , END, NCP, které příslušní pořizovatelé AP navrhnou přijmout v oblastech své příslušnosti, mohou zahrnovat například:

- plánování dopravy,
- územní plánování,
- technická opatření u zdrojů hluku,
- výběr méně hlučných zdrojů, omezení přenosu zvuku,
- regulativní nebo ekonomická opatření nebo podněty.

NCP přijaté a plánované v rámci AP musí splňovat požadavky dané platnými právními předpisy tzn., že musí být navrženy tak, aby mj. v exponovaném území nebyly překračovány hygienické limity hluku stanovené nařízením vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací (dále jen „nařízení vlády č. 272/2011 Sb.“). To je předpokladem, aby v případě jejich realizace bylo možné ve fázi územního a stavebního řízení získat souhlasné závazné stanovisko místně příslušných orgánů ochrany veřejného zdraví.

3. Postup pořizovatele AP

3.1. Souhrn výsledků hlukového mapování pro daný typ zdroje hluku, včetně vyhodnocení odhadu počtu osob exponovaných hlukem

MZ předá pořizovatelům AP na elektronickém nosiči následující podklady:

1. Mapy

SHM členěné podle jednotlivých zdrojů hluku a podle způsobu zpracování zvlášť pro hlukové ukazatele L_{dvn} a L_n ve formátu shp (shapefile) v pásmech po 5 dB.

2. Tabulky

- a) Tabulky s údaji o celkovém počtu osob v exponovaných územích obcí v okolí posuzovaných zdrojů hluku ve formátu MS-Excel .xls resp. pdf.
- b) Tabulku stanovující jednotlivým pořizovatelům závazné názvy datových souborů pro elektronické předávání zpracovaných AP. Tato tabulka je uvedena i v Příloze 1 tohoto metodického návodu.

3. Formulář souhrnu AP

Formuláře souhrnu AP („Supplementary report“) pro jednotlivé pořizovatele ve formátu MS-Excel.xls obsahující mj. souhrnnou tabulku exponovaných osob a odpovídající vyhodnocení zdravotních rizik včetně vzorového vyplněného formuláře.

4. Demografie

Mapová bodová SHP vrstva obsahující počty obyvatel na číslo popisné (adresní bod).

5. Metodický návod

Tento metodický návod včetně příloh.

3.2. Stanovení kritických míst/území

Na základě předaných výsledků SHM určí pořizovatelé AP kritická místa (území), pro která budou v rámci AP zpracovány jednotlivé NCP. Jde o obydlená území, ve kterých jsou překračovány mezní hodnoty stanovených hlukových ukazatelů. K tomu je možné využít údaje o počtu obyvatel vztažený k adresnímu bodu, dále o celkovém počtu obyvatel v jednotlivých obcích, kteří jsou exponováni hlukem překračujícím mezní hodnoty hlukových ukazatelů, uvedené v tabulkové prezentaci SHM, a v rámci území obce pak průběh mezních izofon v grafické prezentaci SHM.

Pokud jsou exponovaná území společně dotčena hlukem zdrojů, které jsou v kompetenci různých pořizovatelů AP, doporučuje se jejich spolupráce jak při stanovení kritických míst, tak při volbě zpracovatele AP a řešení jednotlivých protihlukových opatření NCP v rámci jimi zpracovávaného AP.

3.3. Vymezení tichých oblastí v aglomeraci

Součástí AP je vymezení tzv. „tichých oblastí“ v aglomeraci. Tichou oblastí v aglomeraci se rozumí oblast, která není vystavena hluku většímu, než je mezní hodnota hlukového ukazatele nebo než je nejvyšší přípustná hodnota hygienického limitu stanoveného podle nařízení vlády č. 272/2011 Sb. Podrobnější kritéria pro vymezení tichých oblastí v aglomeraci jsou uvedena v Příloze 2 tohoto metodického návodu.

Tiché oblasti v aglomeraci vymezuje místně příslušný KÚ.

Příklady tichých oblastí v zahraničních aglomeracích lze nalézt na internetu.

3.4. Vymezení tichých oblastí ve volné krajině

Tichou oblastí ve volné krajině se rozumí oblast, která není rušena hlukem z dopravy, průmyslu nebo rekreačních aktivit.

Tiché oblasti ve volné krajině vymezuje Ministerstvo životního prostředí. To dosud nevydalo k tomuto tématu žádný právní předpis nebo doporučení. **AP pro 2. kolo tedy nebudou vymezení tichých oblastí ve volné krajině obsahovat.**

3.5. Určení zpracovatele AP

Požadavky na kvalifikaci zpracovatele AP nejsou oficiálně stanoveny. Výběru se však doporučuje věnovat maximální pozornost, zejména kvalifikaci a zkušenosti zpracovatele.

4. Postup zpracovatele AP

4.1. Obecně

Zpracovatelé AP jsou povinni postupovat ve shodě s požadavky právních předpisů, této metodiky a pokynů koordinátora.

Akční plán musí obsahovat souhrn všech Programů snižování hluku v jednotlivých kritických územích. Zvláště se uvádějí a vykazují:

- a) NCP, které byly součástí AP z 1. kola strategického hlukového mapování a byly již realizovány, resp. probíhají. U těchto NCP je třeba vykázat skutečné náklady na jejich realizaci a počet osob, u nichž **došlo** ke snížení hluku v denní a noční době. Dále datum zahájení a ukončení. U probíhajících NCP pak příslušné odhady těchto údajů.
- b) NCP, které jsou navrženy ke schválení, zahájení nebo realizaci do roku 2018, kdy mají být vypracovány další AP pro 3. kolo SHM. U těchto NCP je třeba vykázat odhadované náklady na jejich realizaci a odhad počtu osob, u nichž **dojde** ke snížení hluku v denní a noční době. Dále datum plánovaného zahájení a ukončení.

Protihluková opatření navržená v rámci NCP musí splňovat požadavky platných právních předpisů, mj. by měla zajistit nepřekračování hodnot hygienických limitů hluku stanovených nařízením vlády č. 272/2011 Sb.

Efekt protihlukových opatření navržených v rámci jednotlivých NCP (dosažené hladiny hluku, počet osob, u nichž dojde ke snížení hluku, náklady na realizaci) by měl vycházet z podrobných výpočtových akustických studií stávajícího a výhledového stavu po jejich realizaci.

4.2. Demografické údaje

Údaje o počtu obyvatel přiřazených k jednotlivým adresním bodům získaných od Českého statistického úřadu předá MZ pořizovatelům AP ve formě bodové SHP vrstvy obsahující počty obyvatel na číslo popisné (adresní bod). Data jsou připravena v 1200 m bufferu v okolí hlavních komunikací a pro území aglomerace za celou aglomeraci.

Význam údajů ze sčítání lidu ČSÚ SLDB 2011 je následující:

LIDAMSIDOB	NUMBER (10)	IDOB
LIDAMSSOOC	TEXT (60) - KOD	Část obce
LIDAMSSOSO	NUMBER (6)	Statistický obvod
LIDAMSSOCD	TEXT (6)	Číslo domovní
LIDAMSSOUL	TEXT (80) - KOD	Ulice
LIDAMSSOCO	TEXT (10)	Číslo orientační
LIDAMSPCB	NUMBER (5)	Pořadové číslo budovy
DUMPOCBYT	NUMBER (5)	Počet bytů v budově
DUMPPODLA	NUMBER (3)	Počet nadzemních podlaží
DUMDRUHDO	NUMBER (2)	Druh domu
DUMPOSOBT	NUMBER(5)	Počet obyvatel v budově dle SLDB – trvalý
DUMPOSOB	NUMBER(5)	Počet obyvatel v budově dle SLDB – obvyklý

Pro analýzy se použije údaj DUMPOSOBT. V případě osob hlášených k trvalému pobytu na obecních a městských úřadech popřípadě soudních budovách se použije údaj DUMPOSOB.

4.3. Konzultace s veřejností

Součástí AP je povinná konzultace navržených opatření NCP s veřejností ve shodě s požadavky příslušného právního předpisu. Obdržené připomínky musí pořizovatel/zpracovatel v termínu stanoveném Zákonem vypořádat. O vypořádání musí být pořízen písemný záznam a výsledky vypořádání musí pořizovatel zveřejnit. AP i jejich souhrny musejí obsahovat výsledky těchto konzultací a vypořádání – mj. celkový počet připomínek a počet připomínek akceptovaných. **Za připomínku je třeba považovat každé jednotlivé stanovisko, návrh, doporučení apod. vztahující se v předmětném podání k jedné věci.**

4.4. Formulář souhrnu AP

Vzor formuláře s vzorově vyplněnou tabulkovou částí je přiložen v elektronické podobě pod názvem VZOR-CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ031. Komentáře v textových polích jsou na vůli pořizovatelů, měly by však být stručné.

4.4.1. Obecně

1. Formulář je zpracován v prostředí MS-Excel.
2. Vzhledem k reportingu jsou tabulky koncipovány dvojjazyčně, texty se vyplňují pouze v **českém jazyce**.
3. Označení formuláře uvedené v záhlaví dokumentu, je shodné s označením elektronického souboru (viz tabulka v Příloze 1). **Je přiděleno MZ v rámci reportingu a pořizovatel/zpracovatel ho musí dodržet.**
4. Zeleně podbarvené buňky jsou předvyplněny MZ. Šedě podbarvené buňky vyplní pořizovatel/zpracovatel.
5. První záložku (list MS-Excel) formuláře pořizovatel/zpracovatel **NEVYPLŇUJE**. Do tabulek a textových polí v této záložce se automaticky přepisují údaje vyplněné pořizovatelem/zpracovatelem v dalších záložkách. Identifikační údaje v této záložce předvyplní pro jednotlivé pořizovatele a zdroje hluku MZ.
6. Do formátu tabulek, jednotlivých sloupců a jejich počtu, pořadí a označení (label), pořizovatel/zpracovatel nesmí zasahovat. Lze **přidávat řádky měnit šířku řádků i sloupců. Buňky se nesmí slučovat.** Nepovolené zásahy znehodnotí automatická propojení v rámci formuláře.
7. Do buněk určených pro číselné údaje smí být vpisována pouze čísla, nesmí být vpisovány textové řetězce, matematická znaménka, matematické a jiné symboly apod.
8. Při přidávání řádků je třeba kontrolovat, aby vzorec pro součet (SUM) číselných údajů ve sloupci zahrnoval odpovídající počet řádků.
9. Do buněk určených pro zápis kalendářního data se datum vpisuje podle konvence DD_MM_YYYY (např. 01_03_2014).
10. Je-li nutné nějaký údaj okomentovat, je třeba tak učinit v poznámce (poslední sloupec) v daném řádku tabulky.

11. Souhrnné tabulky v záložkách NCP a AP nejsou propojeny s podrobnou tabulkou. Sumární hodnoty je třeba v těchto záložkách vyplnit ručně.

12. Rozsáhlejší poznámky, komentáře a vysvětlení lze uvést v poslední záložce nazvané „Remarks_Pozn“.

4.4.2. Záložky/Listy

1. Záložka: „Overview_Přehled“

Pořizovatel/zpracovatel nevyplňuje. Identifikační údaje předvyplní MZ (zelená pole). Do tabulek a textových polí se automaticky přepisují údaje vepsané v jednotlivých následujících záložkách. Stanovené údaje z této záložky převede MZ do webového formuláře RM-summary.

2. Záložka: „Consultations_Konz.“

Uvedou se výsledky konzultací s veřejností: celkový počet připomínek a celkový počet akceptovaných připomínek, které byly v návrhu NCP a AP zohledněny.

V textových polích se uvede stručný komentář k výsledkům a způsobu projednání, zvlášť pro realizované NCP a zvlášť pro navržené AP.

3. Záložka: „SHM Results_SHM výsledky“

Tabulky pořizovatel/zpracovatel nevyplňuje. V tabulkách jsou MZ uvedeny (zelená pole) souhrnné výsledky SHM – počty osob a dalších citlivých objektů pro hlukový ukazatel L_{dvn} a L_n v pásmech po 5 dB. Tyto údaje použije zpracovatel v příslušné kapitole AP.

Pořizovatel/zpracovatel vyplní pouze komentář ve shodě s nadpisem textového pole.

4. Záložka: „SHM HRA_SHM zdrav.rizika“

Pořizovatel/zpracovatel nevyplňuje. V tabulkách jsou MZ uvedeny (zelená pole) souhrnné výsledky hodnocení zdravotních rizik expozice osob zjištěných SHM s ohledem na celodenní obtěžování a rušení spánku stanovených podle platných metodik WHO. Tyto údaje použije zpracovatel v příslušné kapitole AP, zejména pro stanovení priorit realizace navržených NCP.

5. Záložka: „NCP“

Uvedou se Programy snižování hluku, které byly součástí AP z 1. kola SHM a byly realizovány do roku 2012, resp. ještě probíhají.

Mohou se uvést i programy, které součástí AP v 1. kole nebyly, ale byly odsouhlaseny dodatečně a realizovány, resp. probíhají. To je nutné uvést v poznámce.

Předmět realizovaného NCP, doporučené označení:

- PHC – protihluková clona (bariera)
- IPHO – individuální protihlukové opatření (na fasádě, okna)
- Obchvat
- Stavba
- Tunel
- Polozakrytý tunel
- Nový povrch
- Tichý povrch

Počet obyvatel, u nichž **došlo** ke snížení hluku, resp. **dojde** u probíhajících akcí. Jde o jeden z rozhodujících údajů sledovaných Evropskou komisí. Pokud nejsou k dispozici údaje z akustických studií nebo měření, je v krajním případě možné použít kvalifikovaný odhad. Použití odhadu je třeba uvést v poznámce v příslušném řádku (např. slovem „odhad“).

Stejně sledovaným údajem je údaj o skutečných nákladech. I zde lze použít v krajním případě odhad, jehož použití musí být zmíněno v poznámce.

Sumární údaje z tabulky se přepíší do přehledové tabulky umístěné pod ní. Obě tabulky nejsou propojené, souhrnná tabulka se musí vyplnit samostatně. Jako datum zahájení souboru NCP se uvede nejnižší datum a jako datum ukončení nejvyšší datum z tabulky.

Údaje ze sumární tabulky jsou automaticky přeneseny do stejné tabulky na záložce „Overview_Přehled“.

6. Záložka: „AP“

Uvedou se NCP, které jsou v rámci AP navrženy k realizaci na příštích 5 let.

Předmět navrženého NCP, doporučené označení:

- PHC – protihluková clona (bariera)
- IPHO – individuální protihlukové opatření (na fasádě, okna)
- Obchvat
- Stavba
- Tunel
- Polozakrytý tunel
- Nový povrch
- Tichý povrch

Počet obyvatel, u nichž **dojde** ke snížení hluku. Jde o jeden z rozhodujících údajů sledovaných Evropskou komisí. Pokud nejsou k dispozici údaje z akustických studií, je v krajním případě možné použít kvalifikovaný odhad. Použití odhadu je nutné uvést v poznámce v příslušném řádku (např. slovem „odhad“).

Stejně sledovaným údajem je údaj o očekávaných nákladech.

Sumární údaje z tabulky se přepíší do přehledové tabulky umístěné pod ní. Obě tabulky nejsou propojené, souhrnná tabulka se musí vyplnit samostatně. Jako datum

zahájení AP se uvede nejnižší datum a jako datum ukončení nejvyšší datum pro navržený NCP z tabulky.

Údaje ze sumární tabulky jsou automaticky přeneseny do stejné tabulky na záložce „Overview_Přehled“.

7. Záložka: „Long term strategy“

Dlouhodobá strategie – do textového pole se stručně uvedou koncepční přístupy, záměry a akce uvažované v horizontu přesahujícím 5 let.

8. Záložka: „WWW“

Uvede se plný název AP (technická zpráva), úplná internetová adresa domovských stránek pořizovatele a úplná adresa umístění kompletního akčního plánu (technická zpráva)

9. Záložka: „Remarks_Poznámky“

Místo na poznámky, komentáře a vysvětlení pořizovatele, které není možné uplatnit v jednotlivých záložkách.

5. Seznam použitých zkratk

AP	akční plán
DG ENV	Directorate General Environment/Generální direktorát pro životní prostředí
EC	European Commission/ Evropská komise
EEA	European Environmental Agency/ Evropská agentura pro životní prostředí
EIONET	European Information and Observation Network/ Evropská informační a pozorovací síť
END	Environmental Noise Directive/směrnice 2002/49/EC
EU	Evropská unie
KÚ	Krajský úřad
MD	Ministerstvo dopravy
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NCP	Noise Control Programme/Program snižování hluku
NRC	National Reference Center/Národní referenční centrum
NRL	Národní referenční laboratoř pro komunální hluk
RM	Reporting Mechanism/ Reportovací mechanismus
SHM	Strategická hluková mapa
TO	tichá oblast

6. Odkazy

- [1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25.června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí, Úřední věstník Evropské unie 15/sv.7, L 189/12
- [2] Zákon č. 258/ 2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- [3] Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- [4] Vyhláška č. 523/2006 Sb., kterou se stanoví mezní hodnoty hlukových ukazatelů, jejich výpočet, základní požadavky na obsah strategických hlukových map a akčních plánů a podmínky účasti veřejnosti na jejich přípravě (vyhláška o hlukovém mapování)
- [5] Vyhláška č. 561/2006 Sb., o stanovení seznamu aglomerací pro účely hodnocení a snižování hluku
- [6] Zákon č. 222/2006 Sb., kterým se mění zákon č.76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony

Příloha 1:

NÁZVY SOUBORU SOUHRNU AP (AP-supplementary report)

Pořizovatelé AP - kódy			AP-supplementary report
Agglomerace			
Unique Agglomeration ID	Name of Competent Authority	NUTS 3	CodeDF710
CZ_a_ag0001	Magistrát hlavního města Prahy		CZ_a_DF7_10_Agg_RAO_Praha
	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_Agg_MT_Praha
CZ_a_ag0002	Krajský úřad Jihomoravského kraje		CZ_a_DF7_10_Agg_RAO_Brno
	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_Agg_MT_Brno
CZ_a_ag0003	Krajský úřad Moravskoslezského kraje		CZ_a_DF7_10_Agg_RAO_Ostrava
	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_Agg_MT_Ostrava
CZ_a_ag0004	Krajský úřad Ústeckého kraje		CZ_a_DF7_10_Agg_RAO_Usti
	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_Agg_MT_Usti
CZ_a_ag0005	Krajský úřad Plzeňského kraje		CZ_a_DF7_10_Agg_RAO_Plzen
	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_Agg_MT_Plzen
CZ_a_ag0006	Krajský úřad Libereckého kraje		CZ_a_DF7_10_Agg_RAO_Liberec
	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_Agg_MT_Liberec
CZ_a_ag0007	Krajský úřad Olomouckého kraje		CZ_a_DF7_10_Agg_RAO_Olomouc
	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_Agg_MT_Olomouc
Silnice			
CA Entity Code (Action Planning)	Name of Competent Authority		CodeDF710
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ020	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ020
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ031	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ031
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ032	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ032
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ041	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ041
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ042	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ042
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ051	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ051
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ052	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ052
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ053	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ053
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ063	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ063
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ064	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ064
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ071	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ071
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ072	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ072
CZ_a_caaprd0002	Ministerstvo dopravy ČR	CZ080	CZ_a_DF7_10_MRoad_MT_CZ080
CZ_a_caaprd0003	KÚ Středočeského kraje	CZ020	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ020
CZ_a_caaprd0004	KÚ Jihočeského kraje	CZ031	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ031
CZ_a_caaprd0005	KÚ Plzeňského kraje	CZ032	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ032
CZ_a_caaprd0006	KÚ Karlovarského kraje	CZ041	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ041
CZ_a_caaprd0007	KÚ Ústeckého kraje	CZ042	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ042
CZ_a_caaprd0008	KÚ Libereckého kraje	CZ051	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ051
CZ_a_caaprd0009	KÚ Královéhradeckého kraje	CZ052	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ052
CZ_a_caaprd0010	KÚ Pardubického kraje	CZ053	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ053
CZ_a_caaprd0011	KÚ Vysočina	CZ063	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ063
CZ_a_caaprd0012	KÚ Jihomoravského kraje	CZ064	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ064

CZ_a_caaprd0013	KÚ Olomouckého kraje	CZ071	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ071
CZ_a_caaprd0014	KÚ Zlínského kraje	CZ072	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ072
CZ_a_caaprd0015	KÚ Moravskoslezského kraje	CZ080	CZ_a_DF7_10_MRoad_RAO_CZ080
Železnice			
CA Entity Code (Action Planning)	Name of Competent Authority		CodeDF710
CZ_a_caaprl0002	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_MRail_MT
Letiště			
ICAO Code	Name of Competent Authority		CodeDF710
LKPR	Ministerstvo dopravy ČR		CZ_a_DF7_10_MAir_MT

Legenda:

MT- Ministry of Transport / Ministerstvo dopravy
RAO - Regional Authority Office / Krajský úřad
CA – Competent Authority/ Pořizovatel

TICHÉ OBLASTI V AGLOMERACI

Doporučené postupy pro identifikaci tichých oblastí

Definice:

Pojem „tichá oblast“ (dále i “TO“) byl do právních předpisů ČR zaveden implementací Směrnice Evropské unie č. 2002/49/EC o hodnocení a snižování hluku v životním prostředí.

Zákon č.258/2000 Sb., § 80, odst. 1 písm. t):

*„Ministerstvo zdravotnictví k ochraně veřejného zdraví pořizuje souhrn akčního plánu na základě akčních plánů předložených krajskými úřady a Ministerstvem dopravy, jejichž součástí jsou **tiché oblasti v aglomeraci** vymezené krajskými úřady a **tiché oblasti ve volné krajině** stanovené Ministerstvem životního prostředí. **Tichou oblastí v aglomeraci se rozumí oblast, která není vystavena hluku většímu, než je mezní hodnota hlukového ukazatele nebo než je nejvyšší přípustná hodnota hygienického limitu hluku stanoveného podle § 34. Tichou oblastí ve volné krajině se rozumí oblast, která není rušena hlukem z dopravy, průmyslu nebo rekreačních aktivit,**“*

Vyhláška č.523/2006 Sb., o hlukovém mapování, která mj. stanoví mezní hodnoty hlukových ukazatelů, nestanovuje mezní hodnotu pro tiché oblasti v aglomeraci, ani bližší způsob jejich stanovení.

Vzhledem k tomu má následující text napomoci zpracovatelům AP při vymezení TO v aglomeracích. Text vychází z materiálu „Research into quiet areas, Recommendations for identification“, DEFRA, září 2006. Pro účely použití v České republice jsou doplněny poznámky NRL.

Obecně:

Chránit tiché oblasti před zvyšováním hluku v budoucnosti je jedním z důležitých úkolů akčních plánů.

Pocit ticha je relativní, záleží na hladině akustického tlaku pozadí a poměru akustického signálu ze zdrojů hluku (stacionární zdroje a hluk z dopravy) k hladině akustického tlaku pozadí.

Pozor na průměrné hodnoty – nemusejí odrážet rušivé momenty (fluktující signály) resp. signály, které se vyskytují jen v určitém období dne nebo týdne.

Je však jen málo dostupných vědeckých informací, které by umožnily identifikaci tichých oblastí čistě na základě akustických kritérií. Musí být uvážena i další kritéria týkající se např. kvality a využití území.

V EU není dosud společná definice TO. Kriteria pro limitní hodnoty hluku se pohybují v rozsahu 45-55 dB pro tiché oblasti v aglomeracích a 40-45 dB ve volné krajině. Jsou používány různé hlukové ukazatele včetně $L_{Aeq,T}$ a L_{dvn} .

Vyhlášení tichých oblastí je v některých členských státech dáno legislativou, jinde je ponecháno v kompetenci místních úřadů.

Limitní hodnoty hlukových ukazatelů použité k identifikaci TO jsou založeny na **celkové kombinované hladině akustického tlaku ze všech zdrojů hluku** definovaných ve Směrnici END (hlavní silnice, hlavní železnice, hlavní letiště a integrované průmyslové zdroje).

Použit je ukazatel L_d (hlukový ukazatel pro obtěžování během dne, tj. v době 6:00 až 18:00 hod), který zajišťuje, že hodnocení hluku je vztaženo k období, kdy většina lidí může využít vlastností tichých oblastí. Tam, kde je to vhodné, lze uvážit i ukazatele L_v a L_n .

Procedura identifikace TO

Identifikace TO vychází ze stávající evidence veřejných resp. volných prostorů, přičemž se bere v úvahu i přístup uživatelů a rozhodujících úřadů (zvažuje se kvalita krajiny, stupeň přístupu veřejnosti a oblíbenosti, způsob využití prostoru atd.) a na hladině akustického tlaku, kterou je vhodné zachovat, a která odpovídá časovému období dne, kdy veřejnost dané území užívá (mohou být vhodné ukazatele L_d , nebo L_{dvn} a L_v). V aglomeracích jde především o městské a lázeňské parky, náměstí, hřbitovy a jiná pietní místa, hrací plochy a hřiště.

Je třeba mít na paměti, že jsou-li TO nebo zóny klidu vzdálené od intravilánů (zastavěných území), je přístup k nim zabezpečován zvýšeným provozem vozidel s turisty a návštěvníky. Tyto problémy musejí být řešeny hned na počátku navrhování tiché oblasti. Je pravděpodobné, že každá tichá oblast je unikátní s ohledem na velikost přírodních a člověkem působených hluků.

Takto získaný seznam potenciálních TO je následně redukován použitím “filtrů” (kriterií), které se vztahují např. k typu území, požadované hladině akustického tlaku (alespoň část daného území musí ležet v oblasti $L_d < 55$ dB stanovené dle strategické hlukové mapy).

Doporučují se následující základní filtry:

Hlukový filtr:

Stanovení limitu $L_d < 55$ dB je považováno za vhodný kompromis, vycházející z požadavků Směrnice END a definic používaných v rámci EU. Limit $L_{dvn} = 40$ dB je doporučován jako “zlatý standard” pro TO v aglomeracích

Filtr minimální plochy:

Minimální plocha tiché oblasti v aglomeraci činí 9 ha. Toto stanovení vychází z úvahy, že ochrana musí být zajištěna na 50 % území TO a zároveň zaručuje, že v území bude existovat plocha splňující kritérium $L_d < 55$ dB při existenci nejméně jedné hlavní silnice na jejím obvodě.

Filtr minimální plochy „ticha“:

Minimálně plocha o velikosti 4,5 ha TO musí spadat do hlukového pásma $L_d < 55$ dB. Toto ustanovení připouští, aby se na tiché oblasti kvalifikovaly plochy významně větší než 9ha, a to i když méně než 50% jejich plochy spadá do specifikovaného hlukového pásma. (U velkých území může být podmínka $L_d < 55$ dB splněna na poměrně rozsáhlém území, přičemž toto území může být ale menší než 50% celkové plochy TO).

Podrobný popis jednotlivých filtrů

Následující filtry jsou používány v navržené posloupnosti, dokud není dosaženo optimálního rozsahu seznamu vhodných území. Není nezbytné použít všech 7 filtrů, avšak první tři filtry je nutné použít v každém případě.

• Filtr #1: Geografická poloha

Volný prostor musí spadat do zeměpisných hranic definujících aglomerace s počtem obyvatel větším než 100 000 osob ve shodě se Směrnicí END (2. kolo strategického hlukového mapování).

V ČR jde tedy v současné době o aglomerace Praha, Brno, Ostrava, Liberec, Ústí nad Labem -Teplice, Plzeň a Olomouc.

• Filtr #2: Typ území

Filtr definuje omezený počet kategorií území, která budou vybrána z původního seznamu. Např. z veřejných parků budou vybrány jen ty, které jsou veřejnosti snadno dostupné.

• Filtr #3: Hlučnost

Některé části území zůstávající po použití filtru č.2 by měly ležet uvnitř stanoveného hlukového pásma (intervalu) (viz.příloha č.2 vyhlášky č.523/2006 Sb.) Doporučuje se, aby to byl interval $L_d < 55$ dB, ale mohou být použity i jiné limitní (mezni) hodnoty a ukazatele v závislosti na kategoriích územích použitých pro filtr č. 2.

• Filtr #4: Podrobný typ území

Tento filtr zahrnuje podrobnější kategorie území než byly použity ve filtru č.2. (Viz níže). Např. z veřejných parků jen ty, které mají historický význam.

• Filtr #5: Minimální plocha

Filtr definuje minimální plochu pro každé uvažované území. Znamená to, že nadále budou jako možné TO uvažována jen ta území, jejichž plocha je větší než 9 ha (90 000 m²).

• Filtr #6: Minimální plocha “ ticha”

Filtr definuje, že plochy v hlukovém pásmu $L_d < 55$ dB musí být větší než 4,5 ha. Tento filtr zaručuje, že zbývající uvažovaná území mají dostatečnou plochu uvnitř hranic, které splňují hlukový limit.

• **Filtr #7: Zvětšení minimální plochy**

Jestliže po použití předchozích 6 filtrů je počet identifikovaných území stále ještě neprakticky velký, může se použít konečný filtr, který zvýší minimální plochu nad 9 ha.

Podrobné zdůvodnění definice některých filtrů lze nalézt v citovaném materiálu DEFRA.

Typy možných potenciálních území

- **Potenciální území v aglomeracích:** městské parky, lázeňské parky, náměstí, hřbitovy, pietní místa, parcely, městské farmy a zoologické zahrady a možná i hrací plochy a hřiště. Mohou být zahrnuty nábřeží a promenády (pěší zóny).
- **Potenciální území ve volné krajině:** národní parky, chráněná krajinná území, vřesoviště (blata), parky ve volné krajině (obory, zámecké parky, lázeňské parky), výletní oblasti a přírodní plochy s přístupem veřejnosti přiléhající k jezerům, rybníkům, řekám, bystřinám a průplavům. Obvyklými potenciálními územími jsou i trasy zrušených železnic apod.

Pozn. NRL: Určení tichých oblastí ve volné krajině v ČR je ze Zákona v kompetenci MŽP, které je zmocněno upravit tuto problematiku vyhláškou.